

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра міжнародного права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПОЗАСУДОВІ МЕТОДИ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський рівень)

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма – «Міжнародне право»

Факультет міжнародних відносин

Робоча програма навчальної дисципліни «Позасудові методи врегулювання спорів у міжнародному праві» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань – 29 «Міжнародні відносини», спеціальності – 293 «Міжнародне право» факультету міжнародних відносин. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2023.

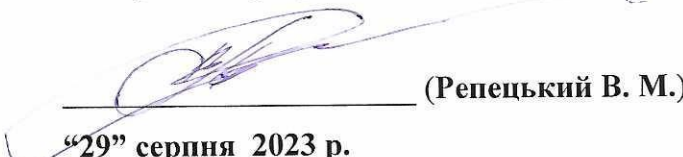
Розробники:

Грабинський Михайло Ігорович, к. ю. н, доцент кафедри міжнародного права

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародного права

Протокол № 1 від “29” серпня 2023 року

Завідувач кафедрою міжнародного права

(Репецький В. М.)

“29” серпня 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Позасудові методи врегулювання спорів у міжнародному праві» розроблена відповідно до освітньої програми «Міжнародне право» підготовки бакалаврів спеціальністю – 293 «Міжнародне право» галузі знань – 29 «Міжнародні відносини».

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 29 міжнародні відносини (шифр, назва)	Нормативна (за вибором студента)	
Модулів – 1	Напрямок 293 (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 1			
Курсова робота	Спеціальність (професійне спрямування) Міжнародне право	четвертий	-й
Загальна кількість годин - 90		<i>Семестр</i>	
		7-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 7	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	<i>Лекції</i>	
		10 год.	год.
		<i>Семінарські заняття</i>	
		10 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
70 год.	год.		
Вид контролю: залік			

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи професійних знань щодо позасудових (альтернативних) способів вирішення спорів у міжнародному приватному праві.

Завдання навчальної дисципліни:

дослідження генези розвитку та становлення позасудових методів врегулювання спорів;

характеристика таких методів врегулювання спорів у міжнародному приватному праві як арбітраж, третейське судочинство, переговори, медіація, фасилітація, посередництво тощо;

виокремлення особливостей медіації та арбітражу як найбільш популярних способів врегулювання спорів;

виділення відмінностей між судовими та позасудовими методами врегулювання спорів у міжнародному публічному праві.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Знання і розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність працювати як автономно, так і в команді та відповідати за якість виконаної роботи.

ЗК 9. Здатність аргументовано обирати шляхи вирішення проблеми професійного спрямування, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 1. Здатність розуміти природу, сутність, генезу, принципи організації міжнародних відносин, способи їх реалізації; види суб'єктів міжнародних відносин та їх роль у міжнародній політиці.

ФК 2. Знати і розуміти динаміку становлення і розвитку міжнародних інститутів, еволюцію підходів до формування та здійснення зовнішньої політики, принципи організації системи зовнішніх зносин та функціонування інститутів зовнішньої політики.

ФК 6. Здатність застосовувати методи міжнародного приватного права при захисті громадян України та юридичних осіб за кордоном.

ФК 7. Здатність до юридичного обслуговування основних видів зовнішньоекономічних операцій та міжнародної економічної діяльності.

ФК 11. Знати і розуміти реальне співвідношення та взаємодії міжнародного права, зовнішньої політики та дипломатії, а також міжнародного та національного права.

ФК 15. Здатність розуміти особливості міжнародно-правових явищ, прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного права.

ФК 16. Уміння розробляти юридичну позицію в інтересах клієнта, а також контраргументи проти позиції опонентів; проводити дискусію з міжнародно-правових та загально-юридичних питань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти **повинні знати:**

основні позасудові методи врегулювання спорів;

відмінність між альтернативними засобами врегулювання спорів;

законодавче підґрунття регулювання цього питання в праві України;

процедуру вирішення міжнародних спорів за допомогою дипломатичних способів.

У процесі вивчення початкової дисципліни студенти **повинні вміти:**

виражати позиції суб'єктів міжнародного права, їх інтересів та потреб;

знаходити компроміс у спірних питаннях;

використовувати відомі техніки врегулювання спорів та пошуку компромісів;

орієнтуватися у методах врегулювання спорів, що є спільними для міжнародного публічного та міжнародного приватного права.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Визначати переваги аргументів у процесі аналізу заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН 2. Проводити збір та аналіз матеріалів з різних джерел

ПРН 5. Застосовувати отримані знання й уміння з міжнародного права при вирішенні практичних завдань

ПРН 6. Визначати політичні, дипломатичні, суспільні, економічні й інші ризики, пов'язані з заходами міжнародно-правового характеру, взаємодіяти з фахівцями відповідних галузей при обранні засобів мінімізації таких ризиків.

ПРН 7. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 8. Передбачати широкі загальносуспільні наслідки укладення міжнародного договору або вчинення іншої дії дипломатичного або міжнародно-правового характеру, прийняття внутрішньодержавних нормативно-правових актів.

ПРН 10. На професійному рівні брати участь у фахових дискусіях із міжнародно-правових і загально юридичних питань: поважати опонентів та їхню позицію.

ПРН 13. Представляти інтереси клієнта у судах України та третейських судах, утворених за законодавством України, а також у міжнародному комерційному арбітражі та міжнародних судових установах.

ПРН 15. Здійснювати діяльність у дипломатичній та інших сумісних до міжнародного співробітництва країнах.

ПРН 16. Використовувати практику ЄСПЛ, інших міжнародних судових та арбітражних органів, теоретичні знання з міжнародного і національного права для обґрунтування і захисту власної позиції, захисту інтересів клієнта та в інших професійних сферах

ПРН 19. Застосовувати набуті знання та уміння при вирішенні практичних завдань.

ПРН 20. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів на національному та міжнародному рівнях.

Навчальна дисципліна «Позасудові методи врегулювання спорів у міжнародному праві» знаходиться в тісному зв'язку з навчальними дисциплінами: «Теорія міжнародних відносин», «Міжнародне публічне право», «Міжнародне приватне право», «Мирні засоби вирішення спорів», «Міжнародно-правовий захист прав людини».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Позасудові способи вирішення спорів у міжнародному праві (4 год.)

Арбітраж. Третейське судочинство.

Переговори. Примирення. Посередництво. Медіація.

Порівняння судових та позасудових способів врегулювання спорів у міжнародному публічному праві.

Тема 2. Арбітраж (2 год.)

Арбітр. Торгово-промислові палати.

Комерційний арбітраж. Морський арбітраж. Найвідоміші арбітражі.

Інвестиційний арбітраж

Тема 3. Третейське судочинство (2 год.)

Третейський суддя. Відмінності між третейським та арбітражним суддею.

Третейський суд в Україні. Процедара розгляду справ в третейському суді.

Тема 4. Медіація (2 год.)

Переговори, примирення та посередництво. Медіація. Фасилітація. Медіація в Україні та закордоном.

Сімейна медіація. Соціальна медіація. Бізнес медіація. Медіація у ІР та ІТ спорах. Інші види медіації.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	ТЕМА	Кількість годин			
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Разом
Змістовний модуль 1					
1.	Позасудові способи вирішення спорів у міжнародному праві	4	2	15	
2.	Арбітраж	2	2	15	
3.	Третейське судочинство	2	2	15	
4.	Медіація	2	2	15	
	Змістовий модуль 1.		2	10	
	Всього за 1 семестр:	10	10	70	90

5. Плани семінарських занять

Тема 1. Позасудові способи вирішення спорів у міжнародному праві (2 год.)

Арбітраж.

Третейське судочинство.

Переговори.

Примирення.

Посередництво.

Медіація.

Порівняння судових та позасудових способів врегулювання спорів у міжнародному публічному праві.

Рекомендована література (див. пун. 11). Інтернет-ресурси (див. пун.12)

Тема 2. Арбітраж (2 год.)

Арбітр.

Торгово-промислові палати.

Комерційний арбітраж.

Морський арбітраж.

Найвідоміші арбітражі.

Інвестиційний арбітраж.

Рекомендована література (див. пун. 11). Інтернет-ресурси (див. пун.12)

Тема 3. Третейське судочинство (2 год.)

Третейський суддя

Відмінності між третейським та арбітражним суддею.

Третейський суд в Україні.

Процедура розгляду справ в третейському суді.

Рекомендована література (див. пун. 11). Інтернет-ресурси (див. пун.12)

Тема 4. Медіація (2 год.)

Переговори, примирення та посередництво.

Медіація. Фасилітація.

Медіація в Україні та закордоном.

Сімейна медіація. Соціальна медіація.

Бізнес медіація. Медіація у ІР та ІТ спорах.

Інші види медіації.

Рекомендована література (див. пун. 11). Інтернет-ресурси (див. пун.12)

6. Питання для самоконтролю

1. Позасудові способи вирішення спорів у міжнародному приватному праві.
2. Порівняння судових та позасудових способів врегулювання спорів у міжнародному публічному праві.
3. Арбітраж.
4. Третейське судочинство.
5. Переговори.
6. Примирення.
7. Посередництво.
8. Арбітр.
9. Торгово-промислові палати.
10. Комерційний арбітраж.
11. Морський арбітраж.
12. Найвідоміші арбітражі.
13. Інвестиційний арбітраж.
14. Третейський суддя
15. Відмінності між третейським та арбітражним суддею.
16. Третейський суд в Україні.
17. Процедура розгляду справ в третейському суді.
18. Переговори, примирення та посередництво.
19. Медіація.
20. Фасилітація.
21. Медіація в Україні та закордоном.
22. Сімейна медіація.
23. Соціальна медіація.
24. Бізнес медіація.
25. Медіація у ІР та ІТ спорах.
26. Інші види медіації.

7. Методи навчання

У ході викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на:

- формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності й відповідальності за навчальну працю;
- забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного та пошукового характеру);
- а також методи, пов'язані із контролем за навчальною діяльністю студентів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження, обговорення, дослідницькі проекти, підготовка та презентація індивідуальної роботи.

8. Методи контролю

Поточний контроль:

- усне опитування; перевірка тестових завдань; перевірка модульних завдань;
- перевірка письмових (індивідуальних, практичних) робіт, конспектів.

Підсумковий контроль: залік

9. Розподіл балів, що присвоюються студенту

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає: контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на семінарських заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань. Протягом семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи з наданої викладачем тематики з подальшою його презентацією.

При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний додержуватися правил щодо академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату.

При вивченні курсу студент може набрати максимум 100 балів. Максимальна кількість балів за усі види роботи студента, описані у таблиці.

Контроль семінарських занять	Тестовий контроль	Самостійна робота студента	Модульний контроль
40 балів	20 балів	15 балів	25 балів
За одне семінарське заняття студент може отримати максимум 5 балів . Усі бали за семінарські заняття сумуються в кінці вивчення даної навчальної дисципліни	Тести (кожне питання оцінюється в 1 бал) Усі бали за тести сумуються в кінці вивчення даної навчальної дисципліни	Полягає у виконанні студентом індивідуальних завдань.	

10. Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90-100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
81-89	B	Дуже добре	Добре	
71-80	C	Добре		
61-70	D	Задовільно	Задовільно	
51-60	E	Достатньо		
0-50	F		Незадовільно	Незараховано

90-100 балів (відмінно) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні міжнародно-правових актів, національного законодавства, судової практики, наукової та спеціальної літератури. Виконав усі індивідуальні завдання.

81-89 балів (дуже добре) - виставляється студенту, який дав не цілком повну але правильну відповідь на всі питання, що базується на знанні предмету. Виконав усі індивідуальні завдання.

71-80 балів (добре) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь, але не на всі питання, або відповідь не базується на всіх складових джерелах вивчення. Однак у підсумку його відповідь повинна базуватись не менше ніж на двох базових джерелах. Виконав усі індивідуальні завдання.

61-70 балів (задовільно) - виставляється студенту, який не дав вичерпної детальної відповіді на питання контрольних завдань і яка базується тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення матеріалу. Виконав не усі індивідуальні завдання.

51-60 балів (достатньо) - виставляється студенту, який не дав вичерпної (достатньої) відповіді на питання контрольних завдань та не може назвати джерела інформації навчальної дисципліни. Виконав не усі індивідуальні завдання.

0-50 балів (незадовільно) - виставляється студентові, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною юридичною літературою з дисципліни. Виконав не усі індивідуальні завдання або взагалі нічого не зробив.

11. Рекомендована література

1. КАРМАЗА, Олександра. Медіація та переговори як альтернативні способи вирішення спорів. Підприємництво, господарство і право, 2020, 5: 13-18.
2. НЕСИНОВА, Світлана Василівна. Інститут медіації як сучасний правовий інститут ефективного позасудового врегулювання господарських спорів. Порівняльноаналітичне право, 2017, 5: 151-154.
3. КРИСЮК, Ю. П. Медіація як позасудовий спосіб вирішення спорів: історія впровадження в зарубіжних країнах і перспективи для України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право, 2016, 38 (2): 154-157.
4. БАЛЮК, Ірина Анатоліївна. Проблемні аспекти позасудового врегулювання господарського спору. Правове регулювання економіки, 2015, 15: 117-128.
5. ТОРЯНИК, Ж. І. Фінансовий омбудсмен як альтернативний спосіб позасудового врегулювання спорів: світовий досвід. Економічні науки. Серія: Облік і фінанси, 2014, 11 (1): 284-290.
6. МАХОВА, Л. О. Переваги впровадження в Україні інституту медіації як позасудового способу врегулювання господарських спорів. Порівняльноаналітичне право, 2016, 6: 124-128.
7. М. М. Гнатовський. Міжнародний комерційний (торговельний) арбітраж // Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т./Редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. — К.:Знання України, 2004 — Т.2 — 812с. ISBN 966-316-045-4
8. І. М. Забара. Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України // Українська дипломатична енциклопедія
9. Міжнародний комерційний арбітраж // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2001. — Т. 3 : К — М. — 792 с. — ISBN 966-7492-03-6.
10. Арбітражна комісія // Юридична енциклопедія
11. Конвенція про визнання і виконання іноземних арбітражних рішень 1958// Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2001. — Т. 3 : К — М. — 792 с. — ISBN 966-7492-03-6.

12. Інтернет-ресурси

1. Національна асоціація медіаторів України <https://namu.com.ua/ua/>
2. Міжнародний комерційний арбітражний суд при ТПП України <https://icas.org.ua/>

13. Методичне забезпечення

Методичні рекомендації щодо підготовки та оцінки кваліфікаційних робіт; Методичні вказівки до підготовки та оцінки курсових робіт; індивідуальні завдання; ситуаційні завдання (кейси); приклади виконання типових завдань та задач; комп'ютерні презентації; ілюстративні матеріали; каталоги інформаційних ресурсів Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка, Львівської національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаника та ін.